

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

§. 4. De Satisfactione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

§. IV.

De Satisfactione.

27. Sciendum 1. Sicut Contritio & Confessio requiruntur, vel etiam constituunt essentiam Sacramenti Pœnitentiæ, & faciunt ad remissionem peccatorum quoad culpam, ita Satisfactio constituit integritatem ejusdem, seu pars integralis est, facitque ad delendam pœnam temporalem, ex peccatis quoad culpam dimissis sepe adhuc residuam. Proin videndum hic est 1. an dimisso peccato quoad culpam & pœnam æternam remaneat (saltem subinde) aliqua pœna temporalis sustinenda vel in hac vel in altera vita. 2. An pro hac pœna temporali possit homo iustificatus verè ac propriè satisfacere Deo de condigno per opera pia pœnalia v. g. per orationes, jejunia, elemosynas &c. 3. An ejusmodi opera rectè injungantur à Confessarijs in administrando Sacramento Pœnitentiæ. 4. An etiam rectè assumantur spontè à fidelibus.

28. Sc. 2. Per Satisfactionem intelligitur actio, quæ is, qui alterum læsit, facit tantum, quantum justè exigit læsus, vel ad restaurandam amicitiam, vel ad compensandam injuriam. In confesso quidem est, hominem purum non posse satisfacere Deo perfectè in ordine ad restaurandam amicitiam, & remissionem culpæ mortalis atque pœnæ æternæ; hanc enim obtinemus gratis ex meritis Christi infinitis; contra-

versum tamen est, an homo ad statum amicitie cum Deo jam receptus, seu homo justus, Deique filius adoptivus, per opera pia possit verè & condignè ad æqualitatem justitiæ satisfacere pro pœnis temporalibus, post peccata quoad culpam dimissa remanentibus, non quidem secundùm rigorem justitiæ, ubi excluditur omnis gratuita Dei acceptatio, & liberalis promissio, sed tali satisfactione, quæ, quamvis nitatur aliquâ gratiâ Dei præviâ & liberali promissione (sicut diximus de merito bonorum operum) talis tamen est, ut ipsi jure negari nequeat remissio pœnæ temporalis. Unde

Sc. 3. Satisfactio propriè dicta & de condigno pro pœnis temporalibus censetur esse à Doctoribus communiter tunc, quando habet sequentes conditiones. 1. Si est actio hominis justî, seu amici & filij Dei; nam sub hac ratione habet aliquam æqualitatem cum offensa, propter quam decreta est pœna temporalis; opera enim, quæ procedunt à filio adoptivo Dei, acquirunt aliquam infinitatem moralem ex parte principij satisfaciens, sicut offensa habuit aliquam infinitatem moralem ex parte termini offensi. 2. Si est actio viatoris. 3. Si est actio liberæ, saltem denominativè. 4. Actio supernaturalis. 5. Actio pœnalis seu laboriosa; Satisfactio enim vindicare & punire in-

Kkkk 5 cen-

tendit injuriam Deo illatam. 6. Si intervenit acceptatio, seu decretum, vel promissio Dei, se volentis obligare ad remittendam pœnam posita tali actione.

29. Dicend. 1. Dimisso peccato quoad culpam non semper remittitur statim omnis pœna; sed Deus ex justis causis saepe illi, quem propter pœnitentiam recepit in gratiam, ex infinita misericordia remittens ei culpam & pœnam æternam, dicitur aliquam pœnam corporalem (vel in hac vel in altera vita exsolvendam) ut aliquo modo satisfiat Justitiæ Divinæ, proinde redintegratã *amicitiã* obligationem imponit satisfaciendã *justitiã*: serè sicut Princeps, cui Aulicus quidam magnam pecuniæ summam abstulit, illum recipere potest in gratiam, ac restituere loco & honori pristino, ea tamen lege, ut per aliquot annos careat aliqua portione stipendiij, vel per aliquod tempus abstineat vino &c. Siquidem in omni peccato reperitur, tanquam gemina proprietas, reatus culpæ & reatus pœnæ: *reatus culpa* est dignitas ad odium & aversionem Divinam; *reatus pœna* verò est dignitas ad supplicium seu pœnam, qua peccatum meretur puniri. Sic explicata assertio

Prob. 1. ex Scriptura, in qua Deus post dimissum peccatum sæpius inflixisse legitur aliquam pœnam temporalem. Sic David, postquam audivit à Propheeta: *Dominus transulit peccatum tuum.* 2. Reg. 12. punitus adhuc est morte filij: *Veruntamen, quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini propter verbum hoc, filius, qui natus*

est tibi, morte morietur. Sic Moyses & Aaron in pœnam peccati (utique quoad culpam jam dimissi) nempe infidelitatis, *ad aquas contradictionis in Cades deserti* Num. 20. & Dent. 32. prohibiti sunt ab ingressu in terram promissam. Sic Num. 14. de populo murmurante dicitur: *Dimissi peccatum populi; at tamen nullus videbit terram* &c. Prob. 2. ex perpetua Traditione & sensu Ecclesiæ, fidelibus ultroneas pœnitentias & suadentis & imponentis post impetratam absolutionem, ut postea videbimus. Prob. 3. ex aliqua congruentia. Sicut Misericordiam Dei decet, ut, supposito præcepto Divino procurandi amicitiam cum Deo, facile remittat peccatum mortale propter contritionem, in quocunque gradu intentionis illa sit; ita decet Divinam Justitiã, ut non facile remittat totam pœnam, & ut exigat opera ardua, per quæ ipsi aliquo modo satisfiat, ad homines magis absterrendos à peccatis committendis. Prob. 4. ab experientia, quia videmus baptizatos, quibus per Baptismum remissa est omnis culpa originalis (& personalis in adultis, unã cum pœnis *personalibus*, seu contractis ex peccato personali) esse adhuc obnoxios varijs miserijs, morbis, morti ipsi, quæ vocantur *penalitates*, humanæ naturæ communes, intuitu peccati originalis sustinendæ. Confirmatur ex Gerardo Adversario, qui de Pœnit. §. 125. fateretur, *pios etiam post impetratam peccatorum remissionem non solum communibus hujus vite calamitatibus (Scriptura & experientia teste) obnoxios esse.*

esse, sed etiam quibusdam singulares calamitates in hac vita imponi, licet nec omnibus, nec semper, has penas singulares Deus illis imponit.

30. Dicend. 2. Potest homo justus per bona opera pœnalia verè & de condigno satisfacere pro pœna temporali, ex peccatis quoad culpam dimissis remanente. Prob. 1. ex Scriptura, in qua Deus promittit hujusmodi pœnam remittere, si homines ad Deum conversi exercuerint bona opera pœnalia: atqui (supposita tali promissione gratuita sub conditione certorum operum) Deus tenetur remittere pœnam ex justitia positus hujusmodi operibus: ergo. Ma. prob. Jerem. 18. dicit Deus: *Si pœnitentiam egerit gens illa à malo suo, agam & ego pœnitentiam super malo, quod cogitavi, ut facerem ei.* Danielis c. 4. suavit Nabuchodonosori Regi: *peccata tua elemosynis redime.* Et Christus Luc. 11. *Quod superest, date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis:* atqui per elemosynam, quantacunque illa sit, sine dolore de peccato &c. peccata non redimuntur, non tolluntur quoad culpam, ut fatentur omnes: ergo quoad pœnam culpam dimissa residuam. His adde monitum S. Joan. Bapt. *Facite fructus dignos pœnitentiae.* Luc. 3. hoc est, de condigno compensare injuriam, Deo illatam, per austeritatem vitæ, quam ipse exemplo suo docuit; nam de condigno non tollitur peccatum quoad culpam: ergo quoad pœnam; dein fructus pœnitentiæ non est ipsa pœnitentiæ, per quam quoad culpam jam remissa sunt peccata.

Prob. 2. ex perpetua Traditione & sensu Ecclesiæ, quem ita testantur Patres antiquissimi, ut Calvinus, Chemnitius, Centuriatores, & alij Lutherani fateri cogantur, eos stare pro nostra assertionem; quamvis cum Luthero & nomen *Satisfactionis*, & rem ipsam extremè oderint. S. Cyprianus serm. de lapsis ita scribit: *Qui sic Deo satisfecerit (per opera pœnalia) non jam solam Dei veniam merebitur, sed coronam.* S. Ambr. ad Virginem lapsam c. 8. *Grande scelus grandem necessariam habet satisfactionem.* S. Chrylost. hom. 19. in Matthæum: *Delictis antea & temulentia distuebas? jejunio & aqua potu utrumque compensa.* S. Aug. homil. 50. c. 5. in homilij 50. *Non sufficit mores in melius commutare, & a factis malis recedere, nisi etiam de his, qua facta sunt, satisfiat Deo per humilitatis gemitum &c.* Et in Enchiridio ad Laurent. c. 71. *De quotidianis autem, brevibus, levibusque peccatis, sine quibus hac vita non ducitur, quotidiana oratio fidelium satisfacit &c. Delet hac oratio (dimitte nobis debita nostra) minima & quotidiana peccata. Delet & illa, à quibus vita fidelium sceleratè etiam gesta, sed pœnitendo in melius mutata, discedit.* En & nomen *Satisfactionis*, & rem ipsam; quid enim est *mereri veniam, delere peccata, compensare*, quibus verbis utuntur Patres, quàm verè & condignè satisfacere?

Prob. 3. Opera bona pœnalia ab homine justo liberè exercita habent omnia ad condignam satisfactionem requisita.

quilita: ergo sunt satisfactoria de condigno. Quod confirmatur: sunt de condigno meritoria augmenti gratie sanctificantis & vite aeternae, ut vidimus supra: ergo etiam sunt satisfactoria pro poenitentibus temporalibus; cum istud sit longè minus illo.

31. Dicend. 3. Bona opera poenalia rectè injunguntur poenitentibus in satisfactionem pro poenis temporalibus in Sacramenti Poenitentiae administratione. Prob. 1. ex Scriptura, in qua Christus Sacerdotibus dedit potestatem non tantum solvendi, sed etiam ligandi: *Quaecunque alligaveritis &c. Matth. 18. Quorum remiseritis &c. Jo. 20.* ergo sicut possunt solvere seu absolvere à peccatis, ita possunt ligare, seu obligare absolvendos ad certa poenitentiae opera, ut poenitentes faciant fructus dignos poenitentiae. Sicut enim possunt absolute ligare, quem judicant absolutionis incapacem, ita possunt à fortiori ligare secundum quid, quem judicant esse capacem, obligatum tamen ad aliquam satisfactionem adhuc DEO præstandam. Prob. 2. ex perpetua praxi Ecclesiae. Jam tempore Apostolorum vivens S. Clemens Const. Apost. l. 2. c. 26. sic scripsit: *Facta examinatione, an poeniteat, sitque dignus, qui in Ecclesiam ex toto admittatur: castiga illum jejunijs duarum aut trium &c. hebdomadarum, ut delicti genus & ratio poposcerit.* S. Gregor. M. egregiè: *Afflictio poenitentis ad delenda peccata idonea est, cum Sacerdotis fuerit iudicio imperata, cum ab eo confitentium actibus discipulis pro modo criminis*

onus eis discernitur afflictionis. S. Leo adhuc antiquior ep. 91. ad Theodoros: *Mediator Dei & hominum homo Christus JESUS hanc Praepositis Ecclesiae tradidit potestatem, ut & confitentibus satisfactionem Poenitentiae darent, & eisdem salubri satisfactione purgatos, ad communionem Sacramentorum per januam reconciliationis admitterent.* Idem confirmant Concilia, Nicaenum I. Ancyranum, Araus. & Canones Poenitentiales. Prob. 4. ejusmodi opera pia per se sunt apta ad satisfaciendum, ut constat ex dictis, & varias insuper habent utilitates: ergo rectè injunguntur poenitentibus ab eo, qui jurisdictionem spirituales habet in illos, uti est legitimus Confessarius.

32. Dicend. 4. Bona opera poenalia etiam rectè assumuntur sponte à fidelibus in ordine ad satisfaciendum pro poenis temporalibus. Prob. 1. ex Scriptura, in qua Deus ipse ad hoc hortatur Joël. 2. *Convertimini ad me in toto corde vestro in jejunio, & steru. & planctu.* Item exstant exempla peccatorum poenitentiam agentium: sic David jejunabat 2. Reg. 12. cubabat humi Psal. 68. Rex Ninivitarum indutus est sacco, sedit in cinere, & jejunium toti populo indicxit, non iustus à Deo, & tamen placavit Deum. Jon. 3. Paulus de se dicit: *Castigo corpus meum, & in servitutem redigo.* 1. Cor. 9. & de omnibus: *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs.* Gal. 5. Quomodo Praecones castigant corpus & carnem suam? & quando? fortè tum, quan-

do castigant petulantiores uxores suas : nam maritus & uxor unum corpus sunt & una caro teste Scriptura. Prob. 2. ex perpetua praxi Ecclesiarum, in qua semper fuerunt viri sanctissimi, quod nec Adversarij negare queunt; qui tamen plerique omnes duxerunt vitam rigidam, austeram, orationibus, jejunijs, flagellationibus, hispido vestitu, humicubationibus &c. asperam. Sic S. Magdalena, postquam ab ipso Christo impetravit remissionem peccatorum, rigidam penitentiam per 33. annos sponte suscepit. Idem fecit Antonius, Paulus, Scylites &c. Eremitæ: Bernardus, Dominicus, Franciscus, Ignatius &c. Ordinum Religiosorum Fundatores &c. Audi SS. PP. S. Cyr. l. 3. ep. 14. ad Clerum: *Qui possunt, agentes penitentiam veram, Deo Patri misericordie precibus & operibus suis satisfacere &c.* S. August. in Pl. 44. *Converte te ad puniendam peccata tua, quia impunita peccata esse non possunt: puniendum ergo erit aut à te, aut ab ipso: tu agnosce, ut ille ignoscat.* Et in Plal. 50. *Consistenti ignoscis, sed seipsum punienti. Ita servatur Misericordia & Veritas: Misericordia, quia homo liberatur: Veritas, quia peccatum punitur.*

33. Ob. 1. Ezech. 33. dicitur: *Impietas impij non ei nocebit, in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua.* Et c. 18. *Peccatorum ejus non recordabor: atqui impietas adhuc noceret post conversionem, & Deus illius adhuc recordaretur, si non cum culpa dimitteretur semper omnis pœna: ergo. R. Dist. Min. noceret &c.*

R. P. Fichler Theol. Polemica

in ordine ad averlandum adhuc peccatorem, vel ad pœnam æternam intelligendam. N. Mi. in ordine ad pœnam temporalem, vel ad differendam felicitatem. C. Min. Nisi forte peccator eliciat valde intensam contritionem, quæ sufficiat ad delendam simul omnem pœnam; etiam temporalem, ut absolute fieri potest.

Ob. 2. Peccatum est causa totius pœnæ: sed sublatâ causâ tollitur effectus; ergo sublatô peccatô tollitur tota pœna. 2. Reatus culpæ, & reatus pœnæ sunt realiter idem: ergo sublato reatu culpæ tollitur etiam totus reatus pœnæ. 3. Sicut nemo est dignus pœnâ æternâ, qui non habet peccatum mortale, ita nemo potest esse dignus pœnâ temporali, nisi habeat peccatum veniale: atqui quando remittitur peccatum mortale, remittitur totum, nec fit ex mortali veniale: ergo. 4. Quod sufficit ad delendum id, quod est plus, etiam sufficit ad delendum id, quod est minus: sed penitentia sufficit ad delendam culpam & pœnam æternam, quæ sunt plus aliquid, quàm pœna temporalis: ergo.

R. ad 1. Dist. Min. si effectus pendet à causa tam in conservari, quàm in fieri. C. Min. si tantum dependet in fieri. N. Min. Filius, qui est effectus patris, utique non tollitur sublato patre. Ita pereunte actu peccaminoso, qui est causa transiens, permanet reatus pœnæ. Ad 2. Trans. Ant. quod contra Scotum & Nominales à plurimis negatur. N. Conf. nam supposita identitate, dimisso peccato mortali quoad culpam mortalem, remanet aliqua

LIII aliqua

aliqua culpa æquivalenter venialis, & propter hanc culpam remanet pœna temporalis. Id quod dicere videtur S. August. l. 4. de vera & falsa penit. c. 18. ubi ait: *Quadam peccata sunt, quæ sunt mortalia, & in penitentia fiunt venalia, non tamen statim sanata, propter quæ (ut antè dixerat) purgandus est igne purgationis, qui in aliud saculum distulit fructum conversionis. Hic autem ignis est æternus non fit, miro tamen modo est gravis.* Ad 3. Juxta immediatè dicta N. Mi. quamvis etiam negari possit Ma. quare enim Deus nequeat unam pœnam cum culpa tota dimittere, & obligare ad minorem, cum id possit pater aut dominus creatus respectu filij aut servi, quem recipit in gratiam? licet etiam hæc minor pœna infligatur intuitu peccati commissi, & remissi eatenus, quatenus peccator receptus est in gratiam & à graviore pœna liberatus. Ad 4. Dist. Ma. quod sufficit de condigno & independentè à libera alterius acceptatione. Trans. Ma. quod sufficit tantum de congruo & ex libera alterius acceptatione, uti contritio ad delendum peccatum. N. Ma. Potuisset quidem Deus penitentiam semper acceptare, sicut ad delendam pœnam æternam, ita & ad temporalem, sed eum defacto noluisse, patet ex nostris probationibus.

35. Ob. 3. Satisfactio Christi est infinita, sufficiens ad delenda peccata tanquam quoad culpam quam quoad omnem pœnam: ergo non opus est nostra satisfactio; & qui asserunt, injurij sunt in ipsum Christum, ejusque

gloriam minuunt. R. 1. retorq. argum. Satisfactio Christi fuit infinita, & sufficiens ad delenda peccata &c. ergo non opus est nostra penitentia, fide, Sacramentis, prædicatione Evangelij, bonis operibus &c. Item Christus oravit pro nobis Patrem: ergo nostra oratione nobis opus non est, & qui orat, injurius est in Christum &c. R. 2. Satisfactio Christi fuit utique infinita in se, & in actu primo sufficientissima ad omnem pœnam delendam, uti & culpam; in actu tamen secundo noluit eam Christus nobis prodesse ad pœnam temporalem delendam semper, nisi accedente nostra satisfactio, per quam voluit nobis applicari suam; sine qua quidem nostra sola nihil prodesset: sicut in ordine ad delendam culpam & pœnam æternam noluit nobis prodesse & applicari suam infinitam satisfactioem & merita, nisi accedente penitentia & Sacramentis. Egregiè hoc explicat S. Greg. M. in c. 9. l. 1. Reg. ubi ait: *Non omnia nostra Christus explevit. Per crucem quidem suam omnes redemit, sed remansit, ut, qui redimi & regnare cum eo nititur, crucifigatur. Hoc professores residuum viderat, qui dicebat: si compatimur, & congregabimur.* 2. Tim. 2. *Quasi dicat: quod explevit Christus, non valet, nisi ei, qui id, quod remansit, adimplet &c.* Hinc Paulus: *adimpleo ea, quæ quæ desunt passioni Christi, in corpore meo.* Coloss. 1. Honor Christi propterea non minuitur, sed potius augetur; quia sic non Christus tantum posuit infinitam satisfactioem, sed etiam nobis gratiam

gratiam & vires satisfaciendi impetravit, ac insuper iustitia Divina sic melius consuluit.

36. Ob. 4. Deus quidem infligit etiam post peccata dimissa subinde poenas temporales, atque etiam injungi possunt à Ministro Ecclesiastico opera poenalia, sed non in satisfactionem, aut in vindictam & punitionem peccatorum jam remissorum, sed in medicinam, ad conservandam disciplinam, pro bono exemplo &c. ergo. Ita Gerar-

us. R. N. Ant. Ratio negandi patet tum ex nostris probationibus; tum quia Paulus inter fructus poenitentiae expressè ponit *vindictam*. 2. Cor. 7. v. 11. tum quia David punitus est morte filij, *quoniam blasphemare fecit* &c. ergo in poenam peccati commissi, non in medicinam & cautelam; tum quia parvuli baptizati plectuntur varijs arumnis, inuò & morte ipsa: ergo non in cautelam de peccatis futuris, sed in vindictam peccati praeteriti.

S. V.

De Indulgentijs.

37. Sciendum 1. Hanc materiam rectè dixeris *petram scandali, & lapidem offensionis*; cum ex ea initium perversionis suae sumpsit Lutherus. Cum enim SS. Ordo Eremitarum S. Augustini, cujus membrum erat Lutherus, Indulgentias *Cruciatae* per varia Germaniae loca promulgare saepius consuevisset; anno autem 1517. Albertus Brandenburg. Archiepiscopus Mogunt. & Cardinalis, promulgationem Indulgentiarum, quas Leo X. pro bello contra Turcas feliciter gerendo concesserat, demandasset Ordini Praedicatorum, praecipuè P. Joanni Tezelio, id adeo sensit Lutherus, ut superbiâ, ambitione, invidia, avaritiâ, & irâ percitus coepit publicè non tantum abusus Indulgentiarum (in quo bene fecisset) sed & ipsas Indulgentias carpere, ac paulatim etiam alia Ecclesiae dogmata & ritus sugillare ac spernere. Quia
R. P. Pichler Theol. Polemica.

verò propter hanc temeritatem reprehensus, & ad revocandum citatus, ex superbia parèere noluit, fretusque Saxoniae favore insolentior factus, tandem à Leone X. excommunicationis sententiâ iustissimè fulminatus est, simul omnem fidem & religionem abiecit, perfidus & contumax apostata, ac inexplicabili odio Papam Ecclesiamque Romano-Catholicam persequi statuit, eam è culmine, si potuisset, dejecturus. Hinc, cum Germania tam grande malum ex paupere Monacho oriturum non pertimescens oscitantius sibi invigilaverit, innumeras animas secum in perniciem traxit infelix haeresiarquia, aliaque infinita mala, quae hodie dum lugent omnes boni, Germanis attraxit.

Sc. 2. A multis non satis intelligi, 38. praesertim & passim à Sectarijs, quid sint indulgentiae. Gerardus, quem
LIII 2 tamen